

Rural–Urban Role Assimilation and Its Impact on Community and Leisure Dimensions of Lifestyle (Case Study: Samrin Town in Ardabil)¹

Arastoo Yari Hesar²

Professor, Department of Geography and Urban and Rural Planning, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran

Bahram Imani

Associate Professor, Department of Geography and Urban and Rural Planning, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran

Arezoo Moradi Shagongenash

MA in Geography and Rural Planning, University of Mohaghegh Ardabil, Ardabil, Iran

Barzin Zargami

Assistant Professor, Department of Tourism, University of Science and Culture, Tehran, Iran

Received: 25 July 2025

Revised: 24 December 2025

Accepted: 28 December 2025

Abstract

The policy of expanding large villages into small towns is among the recent strategies adopted by many developing countries to improve living standards and curbing rural–urban migration. In Iran, this policy has been actively pursued by the Ministry of Interior and higher authorities over the past three decades. As a result, numerous rural settlements have seen a status transformation—from villages to small towns—accompanied not only by structural and functional changes but also by shifts in the lifestyle of their inhabitants. The present study aims to examine the effects of rural–

1. This article is derived from the third author's Master's thesis submitted to Mohaghegh Ardabili University.

2. Corresponding author: a_yari@uma.ac.ir

©2024 The author(s). This is an open access article under the CC BY license: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

How to cite this article: Yari Hesar, A., Imani, B., Shagongenash, A. M. and Zargami, B. (2026). Rural–Urban Role Assimilation and Its Impact on Community and Leisure Dimensions of Lifestyle (Case Study: Samrin Town in Ardabil). Journal of Geography and Regional Development, 23(4), 259 -294. Doi: 10.22067/jgrd.2025.91327.1511

urban role assimilation and its impact on lifestyle changes among the residents of the town of Somarin town in Ardabil Province. This is an applied study that employs a quantitative approach. The statistical population consists of all residents of Somarin town, of which a sample of 252 households was selected using systematic random sampling and Cochran's formula to complete the questionnaires. The findings suggest that changes in community-oriented and leisure-oriented lifestyle indicators are low to moderate. In other words, the rural–urban role assimilation and the fundamental changes in administrative and managerial systems have prompted chiefly quantitative changes in people's lifestyles. Moreover, lifestyle changes are found to be primarily influenced by social interaction and cultural/media factors rather than governmental decisions. The findings suggest that mere physical and administrative upgrading, without concurrent cultural and social transformation, has failed to bring about significant changes in lifestyle.

Keywords: Rural–Urban Settlement, Lifestyle, Community-Oriented, Leisure-Oriented, Somarin Town.

نقش‌پذیری روستاشهری و تأثیرات آن بر شاخص‌های اجتماع‌محور و فراغت‌محور سبک زندگی (منطقه مورد مطالعه: شهر ثمرین اردبیل)^۱

ارسطو یاری‌حصار (استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری و روستایی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران، نویسنده

مسئول)

a_yari@uma.ac.ir

بهرام ایمانی (دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری و روستایی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران)

imani_b@uma.ac.ir

آرزو مرادی شاغونگش (کارشناسی‌ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران)

arezoom@uma.ac.ir

برزین ضرغامی (استادیار گروه گردشگری، دانشگاه علم و فرهنگ، تهران، ایران)

zarghami@usc.ac.ir

چکیده

سیاست ارتقای روستاهای بزرگ به شهرهای کوچک ازجمله سیاست‌های جدیدی است که اغلب کشورهای درحال‌توسعه باهدف ارتقای سطح زندگی و کاهش مهاجرت ساکنان نواحی روستایی به کار می‌گیرند و در ایران نیز در طی سه دهه اخیر این سیاست توسط وزارت کشور و نهادهای فرادست به شدت دنبال شده است و سکونتگاه‌های روستایی زیادی با این سیاست از روستا به شهر تغییر نقش داده‌اند و به دنبال آن علاوه بر تغییرات و تحولات ساختاری - کارکردی، تغییراتی در سبک زندگی افراد ساکن در این روستا شهرها به وجود آمده است. هدف از انجام این پژوهش بررسی تأثیر نقش‌پذیری روستا-شهری و تأثیرات آن بر تحولات سبک زندگی ساکنان شهر ثمرین اردبیل است. پژوهش حاضر به لحاظ ماهیت از نوع تحقیقات کاربردی، و به لحاظ روش از نوع تحقیقات کمی است. جامعه آماری این تحقیق مشتمل بر تمامی

۱. این مقاله مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد نویسنده سوم مقاله در دانشگاه محقق اردبیلی است.

ساکنین روستا شهر ثمرین است و جامعه نمونه این تحقیق نیز شامل ۲۵۲ خانوار است که با روش کوکران برآورد شده و به صورت تصادفی سیستماتیک برای پرکردن پرسش‌نامه انتخاب شده‌اند. بررسی نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که تغییرات صورت گرفته در شاخص‌های سبک زندگی اجتماع محور و فراغت محور کم و متوسط ارزیابی می‌شود. به عبارتی دیگر نقش‌پذیری روستا شهری و تحولات بنیادین در نظام اداری و مدیریتی سکونتگاه مورد مطالعه منجر به تحولات کمی در سبک زندگی شده و تغییرات سبک زیستی بیش از آنکه متأثر از تصمیمات نهادهای دولتی باشد، به سطح ارتباطات اجتماعی و عوامل فرهنگی و رسانه‌ای بستگی دارد.

واژگان کلیدی: روستا شهر، سبک زندگی، اجتماع محور، فراغت محور، شهر ثمرین.

۱. مقدمه

در سال‌های اخیر موضوع سبک زندگی مورد توجه اندیشمندان (مهدوی‌کنی، ۱۳۸۷، ص. ۱۹۹) و کنشگران اجتماعی و مدیریتی قرار گرفته است که خود متأثر از تحولات عمیق و گسترده‌ای است که در عین تغییر رفتارها و انتظارات منجر به تغییر سطح خواسته‌ها و شکل و شمایل زیست اجتماعی و فرهنگی شده است.

سبک زندگی را می‌توان مجموعه‌ای از عقاید، عادت‌های رفتاری و افکار یک شخص یا اجتماع دانست که نوع خاصی از واکنش فردی یا اجتماعی را تعیین می‌کند. به عبارتی دیگر، سبک زندگی حاصل ترکیبی از انگیزه‌ها، علاقه‌ها و افکاری است که در رفتار یک فرد یا در رفتار جامعه نمایان می‌شود (خورشیدی و همکاران، ۱۳۹۶، ص. ۱۲۰). مطابق دیدگاه آنتونی گیدنز^۱ می‌توان سبک زندگی را مجموعه‌ای از عادت‌های برخوردار از نوعی وحدت دانست (گیدنز، ۱۳۸۲، ص. ۱۲۱). سبک زندگی در یک نگاه کلی به الگوی منحصربه‌فرد از ویژگی‌ها و عادت‌های رفتاری انسان در زندگی روزمره و موقعیت‌های اجتماعی اشاره دارد (ابراهیم‌آبادی، ۱۳۹۲، ص. ۳). اندرسون در سال ۱۹۶۳

1. Giddens.

سبک زندگی را براساس الگوی خرید کالا تعریف کرد. به نظر وی سبک زندگی بر شیوه زندگی متمایز جامعه مربوط است، شیوه‌ای که از آن طریق مصرف‌کننده خرید می‌کند و شیوه‌ای که از آن طریق کالای خریداری شده مصرف می‌شود (آندرسون و گلدین^۱، ۱۹۸۴، ص. ۳). سبک زندگی را می‌توان الگویی برآمده از ارزش‌ها و باورهای مشترک یک گروه یا یک جامعه دانست که به صورت رفتارهای مشترک ظاهر می‌شود. اصطلاحی که در موارد متعدد با پاره فرهنگ مترادف است (مک کی^۲، ۱۹۶۹، ص. ۸۱).

تحولات سبک زندگی در جوامع امروزه تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل رسمی و غیررسمی قرار دارد. عوامل رسمی را می‌توان تصمیمات حاصل از نظامات برنامه‌ریزی اندیشیده شده توسط نهادهای دولتی و اداری برشمرد و عوامل غیررسمی را نیز می‌توان متأثر از نظامات اجتماعی - فرهنگی و اقتصادی حاکم بر جامعه دانست که به طور مثال تکنولوژی‌های ارتباطاتی جدید (رومیانی و همکاران، ۱۳۹۷، ص. ۴۶)، تغییر نسلی (ازکیا و همکاران، ۱۳۸۹، ص. ۳۷)، توسعه فضای مجازی (بذرافشان و همکاران، ۱۳۹۲، ص. ۲۳)، شرایط فردی (لرنر، ۱۹۵۸، ص. ۲۳؛ آگهی و همکاران، ۱۳۹۶، ص. ۲۵)، تبلیغات (ویسی و همکاران، ۱۳۹۳، ص. ۲۵) و مانند آن را در برمی‌گیرد.

ازجمله عوامل رسمی مؤثر بر تغییر سبک زندگی در جوامع کوچک را می‌توان تغییر نقش سکونتگاه‌ها دانست. به طور مثال در ایران تغییر نقش از روستا به شهر از جمله رویکردهایی است که با تصمیم نهادهای حاکم اتفاق می‌افتد و منجر به تغییرات بنیادین در ساختارها و به تبع آن کارکردهای سکونتگاه‌های روستایی روی می‌دهد. این تصمیم که براساس دستورالعمل وزارت کشور عمدتاً مراکز بخش را هدف گرفته به دنبال خود تغییراتی را در سایر وجوه زیستی و معیشتی ساکنین به وجود می‌آورد و لذا تغییر در شاخص‌های سبک زندگی افراد و جامعه دور از انتظار نخواهد بود. حجم

1. Anderson & goldin

2. Makcey

تغییرات نقش از روستا به شهر متأثر از تصمیمات نهادهای بالادست در سطح کشور در طی چند دهه اخیر به اندازه‌ای است که نمی‌توان تبعات خواسته و ناخواسته حاصل از آن را نادیده گرفت. براساس آمارهای منتشر شده توسط مرکز آمار ایران و وزارت کشور از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۰ تعداد ۹۱۲ روستا در کل کشور براساس دستورالعمل‌های مورد اشاره به شهر ارتقا پیدا کرده‌اند (زنگنه‌شهرکی، ۱۳۹۲، ص. ۵۳۵) و به تبع آن تحولات عمیقی در ساختارهای مدیریتی و توسعه‌ای آنها اتفاق افتاده است. تعریف ردیف‌های اختصاصی بودجه و اعتبارات دولتی، استقرار نهادها و سازمان‌های رسمی و دولتی، افزایش اقشار جدید اجتماعی، بازتعریف حوزه نفوذ و به دنبال آن تغییرات روی داده در سایر بخش‌ها (زمین، مسکن، اقتصاد، کسب و کار و مانند آن) بخش کوچکی از تحولات ساختاری و کارکردی روی داده در این روستاهاست که در گام بعدی تغییرات شاخص‌های مرتبط با سبک زندگی و معیشت را رقم خواهد زد؛ زیرا که بخشی از تغییرات سبک زندگی قاعدتاً برآیندی از تغییرات ساختاری و عملکردی سکونتگاه‌هاست. بررسی این تغییرات و تحولات در جهان نشان می‌دهد که تغییرات اتفاق افتاده در سبک زیستی بیشتر در روستاهای ارتقایافته به شهر نمود یافته‌اند. تحولاتی چون نحوه پوشش، الگوی مصرف، عادات غذایی، رفتارهای بهداشتی، شیوه گفتاری، الگوی گذران اوقات فراغت، شکل مسکن و... را ایجاد کرده است (یاری‌حصار و همکاران، ۱۳۹۵، ص. ۸۶-۷۰) و همچنین در برخی مناطق نیز سبب ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و به طبع ایجاد سبک زیستی جدید شده است (صادقی، ۱۳۹۲، ص. ۲۳). اگرچه در دنیای به شدت متحول امروزی تغییرات سبک زیستی و معیشتی بیش از آنکه متأثر از تصمیمات نهادهای دولتی و رسمی-اداری باشد، تحت تأثیر تحولاتی است که در لایه‌های زیرین جامعه به ویژه در بخش فرهنگی و زیرساختی روی داده است. توسعه شبکه ارتباطات اجتماعی در کنار توسعه شبکه اینترنت و شبکه‌های اجتماعی خود مروج انواع و اقسام الگوهای رفتاری و ادراکی و به طور عام الگوهای زندگی است که برآیند آن را به طور مثال در نمایان شدن آنچه به عنوان نسل زد می‌شناسیم، می‌توان مشاهده

کرد. حال با توجه به تأثیراتی که تغییر نقش اداری و رسمی سکونتگاه‌ها بر روی مجموعه عوامل مؤثر بر ترویج سبک‌های زیستی و معیشتی ساکنان می‌گذارد، ضروری است که سیر تحولات و سبک تغییرات به وجود آمده مورد بررسی‌های موشکافانه قرار بگیرد.

در استان اردبیل نیز در طی دهه‌های گذشته باهدف تعادل بخشی به نظام سکونتگاهی و به تبع آن توسعه اجتماعی، اقتصادی و خدماتی، تعداد قابل توجهی از سکونتگاه‌های روستایی - که عمدتاً مراکز بخش بوده‌اند، به شهر ارتقا یافته‌اند. در این استان در مجموع طی سال‌های ۱۳۷۴ تاکنون تعداد ۲۲ روستا به شهر تغییر نقش پیدا کرده‌اند که این موضوع از جهات مختلف دارای اهمیت و قابل بررسی است (صابر و همکاران، ۱۳۹۴، ص. ۱۴۷). شهر ثمرین واقع در ۱۶ کیلومتری شمال غرب شهر اردبیل از جمله سکونتگاه‌های روستایی است که با همین رویه در سال ۱۳۹۶ بنا بر بخش‌نامه شماره ۳۳۶۶۷/۵۹۸۰۶ به شهر ارتقا پیدا کرده است. بررسی‌های اولیه نشان می‌دهد که اولین تغییرات در منطقه مورد مطالعه عمدتاً در سبک‌های مدیریتی و اداری بوده است. ایجاد نهادهای رسمی - دولتی و تعریف نقش‌های مدیریتی جدید از آن جمله است. اما نکته قابل توجه این سؤال است که آیا تغییر در ساختارهای اداری و رسمی منجر به تغییر در شاخصه‌های اجتماعی و فرهنگی ساکنان شده است؟ آیا در زمینه‌هایی مثل تفریحات و سرگرمی‌های اجتماعی - که در سکونتگاه‌ها، یکی از لایه‌های اجتماعی به سادگی می‌تواند نقش خود را تغییر دهد - تغییرات و تحولاتی به وجود آمده است؟ لذا هدف اصلی این تحقیق بررسی اثرات نقش‌پذیری روستا - شهری در تغییر سبک زندگی اجتماعی و الگوهای اوقات فراغت ساکنان شهر ثمرین است. اهمیت این بررسی را در دو نکته می‌توان بیان کرد: یک، جامعه روستایی به عنوان جامعه در حال گذار در طول نیم قرن اخیر دست‌خوش تغییرات و دگرگونی در سبک زندگی شده است؛ درحالی که در پژوهش‌ها و تحلیل‌های صورت گرفته چندان بررسی نشده است. دو، از آن جایی که سبک زندگی درباره رفتارها و فعالیت‌های واقعی است، این امکان را فراهم می‌آورد تا تغییراتی که تحقق پیدا کرده‌اند، مورد بررسی قرار بگیرند

(کرمی، ۱۴۰۰، ص. ۱۲۰). در طی دهه‌های اخیر تغییرات رخ داده در شاخص‌های سبک زندگی و تسهیل ارتباط بین نواحی شهری و روستایی بیشتر شده و مهاجرت روزافزون افراد ساکن در نواحی روستایی به دیگر مناطق مسئله سبک زندگی در نواحی روستایی را به چالش کشانیده است. از این رو شناخت و بررسی عوامل مؤثر بر سبک زندگی افراد ساکن در نواحی روستایی ضرورتی انکارناپذیر است (یوسف‌نیا و همکاران، ۱۳۹۵، ص. ۴۷). جامعه روستایی ثمرین مرحله گذر به شهر را گذرانده درحالی‌که تغییرات و دگرگونی‌های صورت گرفته چندان مورد تحلیل و بررسی قرار نگرفته است. بدین منظور تلاش می‌شود تا عوامل مؤثر بر سبک زندگی افراد ساکن در شهر ثمرین را بررسی کرده و راهکارهای لازم ارائه گردد.

۲. پیشینه پژوهش

مطالعات قابل توجهی درخصوص پیامدهای نقش‌پذیری در سکونتگاه‌های روستایی صورت گرفته است که برخی از آنها در این بخش مورد اشاره قرار می‌گیرند. فتحی و مختارپور (۱۳۹۳) در تحقیقی با عنوان مطالعه نقش تأثیر رسانه‌ها در تغییر سبک زندگی به این نتیجه رسیدند که استفاده از رسانه‌های نوین به شکل‌گیری سبک زندگی ویژه‌ای می‌انجامد و در هریک از جنبه‌های مختلف سبک زندگی جهان‌بینی متفاوتی ایجاد می‌کند. نجارزاده (۱۳۹۱) با بررسی تفاوت‌های سبک زندگی گروه‌های شهری و روستایی در ارتباط با جهانی شدن فرهنگی نتیجه گرفت که در منطقه مورد مطالعه وی (اصفهان) با نظریات جهانی شدن به معنای غربی شدن قابل توضیح نیست و می‌توان آن را با نظریات پیوندزنی فرهنگی توضیح داد. زارع و همکاران (۱۳۹۱) طی یک تحقیق تحت عنوان «بررسی سبک زندگی جوانان در شهر تهران و عوامل مؤثر بر آن» نتیجه گرفتند که بین سرمایه اقتصادی و سبک زندگی جوانان رابطه وجود دارد. ایزدی‌خرامه و همکاران (۱۳۸۰) در تحقیقی با عنوان «نقش تبدیل روستا به شهر در افزایش فرصت‌های شغلی و کاهش بیکاری در نواحی روستایی (مورد استان فارس)

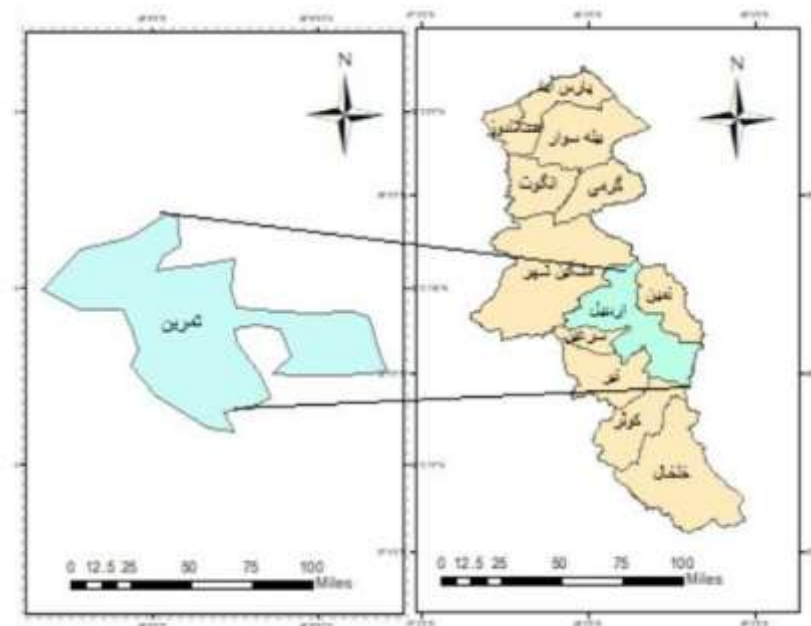
« به این نتیجه رسیدند که تبدیل روستا به شهر در کاهش مهاجرت روستاییان به شهرهای بزرگ‌تر و تثبیت جمعیت در نواحی روستایی، افزایش فرصت‌های شغلی به‌ویژه در بخش خدمات اداری و تجاری و نیز در بهبود کارکردهای خدماتی شهرهای ایجاد شده و حوزه نفوذ آن‌ها مؤثرند. آنتونی ویل^۱ (۲۰۰۱) نیز با بررسی فراغت، فرهنگ و سبک زندگی دریافت که ساختارهای تأثیرگذار مانند طبقه اجتماعی تأثیرات خود را حفظ کردند و عمده‌ترین اختلافات در رفتارهای مربوط به گذران اوقات فراغت هنوز هم به وسیله سن و جنس تبیین می‌شود. لیگاله^۲ (۱۹۸۴) در تحقیقی با عنوان «بررسی نقش شهرهای کوچک» نتیجه گرفت که این شهرها با ارائه نقش مرکزی در حوزه‌های روستایی به‌عنوان مراکز محرک توسعه در نواحی روستایی به‌شمار می‌آیند، لذا این پژوهش تلفیقی از موضوعات تغییر نقش سکونتگاهی و تحولات سبک زندگی متأثر از آنها خواهد بود که در نوع خود نوآوری به‌حساب می‌آید و می‌تواند به دانایی در این حوزه منجر گردد.

۳. روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع تحقیقات کمی است. برای گردآوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای (فیش‌برداری) و از روش میدانی (پرسش‌نامه) استفاده شده است. جامعه آماری شامل ساکنین محلی شهر تمرین است. ساکنین محلی (جامعه افراد محلی) شامل خانوارهای ساکن شهر تمرین است که براساس آخرین سرشماری غیررسمی سال (۱۳۹۷) که توسط خانه بهداشت انجام گرفته شهر تمرین دارای ۳۶۳۱ نفر جمعیت و ۷۳۳ خانوار بوده است. با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه محاسبه شده ۲۵۲ خانوار است و روش انتخاب نمونه‌ها به‌صورت تصادفی سیستماتیک است. شکل شماره یک نقشه موقعیت جغرافیایی شهر تمرین را نمایش می‌دهد (شکل ۱).

1. Antoni Vie.

2. Ligale

شکل شماره ۱. موقعیت جغرافیایی شهر ثمرین در اردبیل

منبع: تنظیم شده توسط نویسندگان، ۱۴۰۳

از آن جایی که رایج‌ترین وسیله جمع‌آوری اطلاعات در تحقیقات پیمایشی پرسش‌نامه است؛ لذا در پژوهش حاضر نیز ابزار اندازه‌گیری تحقیق پرسش‌نامه است و داده‌ها و اطلاعات کمی از طریق پرسش‌نامه محقق مرتبط با خانوارهای ساکن در منطقه مورد مطالعه تکمیل شده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات تحلیل‌های کمی از آمار توصیفی و برای پاسخ به پرسش‌ها از آمار استنباطی استفاده شده است. پرسش‌نامه مورد نظر دارای ۲ معیار بوده و هر معیار دارای مؤلفه‌هایی است که این مؤلفه‌ها با استفاده از روش بیشترین فراوانی جمع‌آوری شده‌اند، تعدادی از منابع در حوزه سبک زندگی اجتماع محور و فراغت محور را جمع آورده و شاخص‌ها را استخراج کرده و هر

شاخصی که دارای بیشترین فراوانی بود را انتخاب کردیم. معیار اجتماع محور دارای ۷ مؤلفه و معیار فراغت محور نیز دارای ۶ مؤلفه است (جدول ۱).

جدول شماره ۱. جدول معیارها و مؤلفه‌های پژوهش

منبع: منابع هر ردیف به ترتیب در ستون آخر آورده شده است.

شاخص	معیارها	مؤلفه‌ها	منابع
سبک زندگی	اجتماع محور	افزایش گروه‌های رسمی	افتخاری و همکاران، ۱۳۹۳
		افزایش سطح اعتماد ساکنان به نهادها و ادارات	تاج‌بخش و همکاران، ۱۴۰۲
		میزان مشارکت اجتماعی ساکنین در شهر	جمالی و همکاران، ۱۴۰۰ فتحی و همکاران، ۱۳۹۰
		افزایش فرهنگ حفظ محیط زیست	مظلومیان و همکاران، ۱۳۹۴
		گسترش مراودات اجتماعی	نیکدل و همکاران، ۱۴۰۱ حجاریان، ۱۴۰۰
		افزایش میزان بزهکاری و جرم	رهنما و همکاران، ۱۳۹۸؛ خراسانی و رضوانی، ۱۳۹۲؛ حجاریان، ۱۴۰۰
		افزایش مراکز آموزشی	عنابستانی و همکاران، ۱۳۹۴؛ بوردیو، ۱۹۸۴
	فراغت محور	افزایش فضاهای تفریحی در اوقات فراغت	صالح‌آبادی و سلیمی، ۱۳۹۲
		افزایش میزان مسافرت	ربیعی و تک روستا، ۱۴۰۰ باکاک ^۱ و همکاران، ۲۰۲۱
		افزایش تعداد دیدوبازدید	شاطریان و همکاران، ۱۳۹۵
		افزایش میزان گردش‌های یک‌روزه	شاطریان و همکاران، ۱۳۹۵
		افزایش کتابخانه‌های عمومی	عنابستانی و همکاران، ۱۳۹۴

شاخص	معیارها	مؤلفه‌ها	منابع
			فتاحی و همکاران، ۱۳۹۸
		میزان تماشای فیلم و سریال	گاله و همکاران ^۱ ، ۲۰۲۱ کومار و همکاران ^۲ ، ۲۰۲۰ صالح‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۲

۴. مبانی نظری پژوهش

در این بخش مبانی نظری مرتبط با سبک زندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. نظریه‌های مختلفی در حیطه تبدیل روستا به شهر و تحولات سبک زندگی وجود دارد. در این میان می‌توان به عقیده آلفرد آدلر^۳ که برای اولین بار در سال ۱۹۲۹ مفهوم سبک زندگی را مطرح کرد، اشاره‌ای نمود. آلفرد آدلر درباره سبک زندگی تعاریف متعددی را در پژوهش‌های خود ارائه داده است. او معتقد است که سبک زندگی یعنی یک کلیت بی‌همتا و فردی زندگی که همه فرایندهای عمومی زندگی در سایه آن قرار دارند (آدلر، ۱۹۵۶، ص. ۱۹۱). به عقیده زیمل^۴، نظریه پرداز فرهنگ، سبک زندگی تجسم بخش تلاش‌های انسان است. در تعریفی دیگر، سبک زندگی قالبی است که فرد در جامعه، متناسب با علاقه و کوشش خود برمی‌گزیند تا میان شخصیت درونی (ذهنی) و محیط انسانی عینی پیرامونش توازن برقرار کند و بدین‌گونه به حیات خود ادامه دهد (زیمل، ۱۹۸۰، ص. ۳۱۴). به عقیده ریمیر^۵ سبک زندگی را می‌توان یک الگویی از فعالیت‌های روزمره فرد دانست (ریمیر، ۱۹۹۵، ص. ۲۰). به عبارتی گیدنز معتقد است سبک زندگی را می‌توان یک ابزار فرهنگی برای مدیریت اجتماعی به حساب آورد. و به عقیده گیدنز سبک زندگی جنبه‌های عینی و قابل لمس فرهنگ در یک جامعه است. سبک زندگی

-
1. Galle et al
 2. Kumar et al
 3. Alferd Adler
 4. Zimmel
 5. Rimir

را می‌توان در اوقات فراغت، تغذیه، رفتارها، شغل، پوشش و سلیقه هنری، ادبی، ورزشی و زبان و.... مورد بررسی قرار دارد (گیدنز^۱، ۱۳۸۳، ص. ۱۲۰). سبک زندگی ویژگی‌های متفاوتی را با الگوی رفتاری که منعکس‌کننده علاقه‌های مشترک و موقعیت زندگی است، بیان می‌کند (هندریکس و راسل^۲، ۲۰۰۹، ص. ۱۲). سبک زندگی فرد می‌تواند نشان‌دهنده رفتار روحی و علائق فکری و معرفت فرد باشد (وبلن^۳، ۱۸۹۹، ص. ۲۰). بازیار و همکاران در پژوهش‌هایی که انجام داده‌اند سبک زندگی را به دو قسمت تقسیم‌بندی می‌کنند؛ سبک زندگی فرهنگی، سبک زندگی مادی (بازیار و همکاران، ۱۴۰۰، ص. ۲۰). به عقیده چنی^۴، مهم‌ترین خصیصه اشکال گوناگون سبک زندگی، انتخاب است. انتخاب حاصل نگرش‌ها، ارزش‌ها و ذائقه‌های خاص هر گروه اجتماعی است و این انتخاب‌ها به نسبت جنسیت، قومیت، شهری و روستایی بودن، شاغل یا بیکار بودن و... متفاوت است (چنی، ۱۹۹۶، ص. ۹۷؛ به نقل از یوسف نیا و همکاران، ۱۳۹۵، ص. ۹۵). نوعی روش زندگی فرد را سبک زندگی گویند. روشی که یک فرد یا گروه براساس آن کار و زندگی می‌کنند. به عقیده آسابرگر^۵ سبک زندگی مد یا حالت زندگی فرد است (آسابرگر، ۱۳۸۳، ص. ۶۲؛ به نقل از شکری و عباس‌زاده، ۱۳۹۲، ص. ۳۲). دریک جمع‌بندی می‌توان سبک زندگی را ابزاری در دست نهادها، ساختارها و انسان‌ها برای نمایش هویت‌ها دانست. سبک زندگی مجموعه‌ای از طرزتلقی‌ها، ارزش‌ها، شیوه‌های رفتار، حالت‌ها و سلیقه‌ها در هرچیزی را دربر می‌گیرد (حسین‌زاده، ۱۳۹۲، ص. ۳۰). در پایان می‌توان بیان کرد که سبک زندگی تمام اموری را در برمی‌گیرد که به حیات انسان هم از بعد فردی، اجتماعی، مادی و معنوی مربوط می‌شود (جدول ۲).

1. Giddnes

2. Henderiks & rasel

3. Veblen

4. Cheney

5. Arthur Asaberger

جدول ۲. خلاصه دیدگاه صاحب‌نظران در مورد سبک زندگی

منبع: منابع هر ردیف در ستون اول مقابل اسامی صاحب‌نظران آورده شده است.

صاحب‌نظران	مضمون تعریف سبک زندگی
وبلن ^۱ (۱۸۹۹:۲۰)	نشان‌دهنده رفتار روحی و علائق فکری
ابن‌خلدون (۱۳۷۳:۲۰)	الگویی که تمییزدهنده افراد و جامعه است
بوردیو ^۲ (۱۹۸۴:۵۱)	بازتاب منزلت اجتماعی
چنی (۱۹۹۶:۹۷)	بازتاب تأمل‌گری افراد در زندگی روزمره
گیدنز (۱۳۷۸:۱۲۶)	جنبه عینی و قابل لمس فرهنگ
آرتور آسابرگر (۱۳۸۳:۶۲)	روش زندگی فردی یا گروهی
کلارک ^۳ (۲۰۰۳:۲۰)	تحکیم حس هویت
زیمل (۱۳۷۲:۱۵)	تجسمی از تلاش‌های انسان
آدلر (۱۹۵۶:۱۹۱)	کلیت بی‌همتا و فردی زندگی

۴.۱. رویکردهای سبک زندگی

در بحث از سبک زندگی می‌توان به رویکردهای زیر اشاره کرد که هرکدام دربردارنده شاخص‌های بسیاری هستند:

۴.۱.۱. رویکرد سبک زندگی اجتماع‌محور

ساختار اجتماعی به‌نحو مؤثری بر سبک زندگی افراد تأثیر می‌گذارد و این امر سبب ایجاد تغییراتی در زندگی افراد نیز می‌شود. به‌عبارتی می‌توان بیان کرد که سبک زندگی فرد بستگی به زمینه‌ها و اجتماعی که افراد در آن قرار گرفته‌اند، دارد (هانگ و همکاران^۴، ۲۰۲۰، ص. ۲۱). دیدگاه اجتماع‌محور نگرشی جامع به تمامی مسائل دارد (برایانت^۵، ۲۰۰۶، ص. ۱۸). رویکرد اجتماع‌محور را می‌توان ایده

1. Veblen

2. Bourdieu

3. Clark

4. Hung et al

5. Berayant

بهبود زندگی انسان‌ها درمقیاس اجتماع از طریق مشارکت آگاهانه، فعالانه، همدلانه دانست و یا آن را یک تغییر برنامه‌ریزی شده‌ای دانست که مردم را قادر می‌سازد تا به حس رضایتمندی از زندگی دست پیدا کنند (آسپالتر و همکاران^۱، ۲۰۰۸، ص. ۲). به بیانی هدف رویکرد اجتماع‌محور ایجاد حس تعلق اجتماعی، (فیلیپس و همکاران^۲، ۲۰۰۹، ص. ۱) و بهبود سبک زندگی و کیفیت زندگی اجتماعات محلی است (میجلی، ۱۳۹۸، ص. ۴۳۱).

۴. ۱. ۲. رویکرد سبک زندگی فراغت‌محور

طبق نظر بسیاری از نظریه‌پردازان اجتماعی و محققان فراغت، رفتارهای فراغت بر سبک زندگی تأثیرگذار هستند. خودابزاری و خودآگاهی مبتنی بر سبک، الگوهایی از مصرف که دربرگیرنده سلیقه‌ها و ارزش‌ها هستند، شیوه‌های منحصربه‌فردی که افراد براساس آن‌ها زندگی روزانه خود را سامان‌دهی می‌کنند و بسیاری دیگر از مؤلفه‌هایی که در تعاریف سبک زندگی کاربرد دارند، به‌صورت آشکار بیشترین نقش خود را در کنش‌های فراغتی می‌یابند (ذکائی، ۱۳۹۱، ص. ۱۷). اوقات فراغت از مباحث جدیدی است که نظر جامعه‌شناسان را پس از انقلاب صنعتی و رشد صنایع به خود جلب کرد و به یک موضوع مهم در حوزه‌های مختلف علوم اجتماعی تبدیل شد و امروزه به‌عنوان یک ارزش اجتماعی در جامعه مطرح است. باین‌حال افراد تعابیر متفاوتی از اوقات فراغت دارند؛ عده‌ای آن را وقت آزادی می‌دانند برای استراحت‌کردن و عده دیگر فراغت را معادل تفریح می‌دانند و دراین‌بین تعدادی هم آن را زمانی برای شکوفایی استعدادهایشان می‌دانند (رفعت‌جاه، ۱۳۹۰، ص. ۱۵۲). ژوفر دومازی^۳ فراغت را یک مجموعه از مشغولیت‌ها می‌داند که یک فرد بعد از آزادشدن از ضرورت‌هایش آن را انتخاب می‌کند و شامل استراحت، تفریح و... افراد می‌شود (رفعت‌جاه، ۱۳۹۰، ص. ۱۵۳). امروزه در همه جوامع اکثریت افراد (زن و مرد، کودک یا بزرگسال) بعد از فراغت از کار

1. Aspalter et al

2. Philips et al

3. Joffre Domazie

و فعالیت روزانه خود به یک کار یا فعالیت تفریح گونه می‌پردازند. اوقات فراغت زمانی است که اولاً افراد به دلخواه یک سری فعالیت‌هایی را انتخاب می‌کنند تا به تفریح بپردازند و دوم از انجام آن فعالیت‌ها احساس شادی می‌کنند و در این حالت افراد به احساس آرامش بعد از خستگی دست می‌یابند (صالح‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۲، ص. ۵۸۳). به بیانی می‌توان بیان کرد که سبک زندگی مجموعه‌ای از اشتغالات است که افراد پس از آزاد شدن از الزامات شغلی، خانوادگی و اجتماعی به منظور استراحت، تفریح، توسعه اطلاعات و... به کار می‌برند (فکوهی و انصاری، ۱۳۸۲، ص. ۷۱). در روستاها گذران اوقات فراغت متفاوت با شهرها است؛ به طوری که مردم الگوهای متفاوتی را برای گذراندن زمان فراغت خود انتخاب می‌کنند و با تغییر روستا به شهر به تبع باید امکانات گذران اوقات فراغت برای مردم به ویژه جوانان فراهم شود.

۵. یافته‌های پژوهش

در این بخش، داده‌های گردآوری شده از نمونه آماری پژوهش در دو قالب کلی «یافته‌های توصیفی» و «یافته‌های استنباطی» ارائه می‌شود. بخش توصیفی به منظور شناخت ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان و واکاوی اولیه شاخص‌های اصلی پژوهش تنظیم شده است. در بخش استنباطی، به منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق و سنجش معناداری تغییرات ناشی از نقش‌پذیری روستا-شهری، از «آزمون دوجمله‌ای (نسبت)» استفاده شده است. مفصل‌ترین نتایج در ادامه آورده شده‌اند.

۵.۱. یافته‌های توصیفی

کل نمونه آماری تحقیق براساس فرمول کوکران ۲۵۲ نفر به دست آمده است که از مجموع این افراد مورد مطالعه ۷۶/۲ درصد را مرد و ۲۳/۸ درصد را زن‌ها تشکیل داده‌اند که از این تعداد ۸۰/۲ درصد افراد متأهل و ۱۹/۸ درصد افراد مجرد هستند. همچنین ۱۵/۹ درصد کم‌تر از سی سال و ۳۱/۷

درصد ۳۱ تا ۴۰ سال و ۲۷/۴ درصد ۴۱ تا ۵۰ سال و ۲۱/۴ درصد ۵۱ تا ۶۰ سال و ۳/۶ درصد ۶۱ سال به بالا هستند. ۱۷/۵ درصد دارای تحصیلات تا دیپلم، ۳۹/۳ درصد دیپلم، ۲۶/۶ درصد کارشناسی، ۱۳/۹ درصد کارشناسی ارشد و ۲/۸ درصد دارای تحصیلات دکتری هستند. ۱۶/۳ درصد دارای شغل دولتی، ۳۶/۵ درصد کشاورز و دامدار، ۲۵/۸ درصد خدمات، ۶/۷ درصد آزاد، ۱۳/۵ درصد بیکار و ۱/۲ درصد بلاگر هستند. ۶۳/۵ درصد کمتر از ۳۰ سال، ۲۰/۲ درصد ۳۱ تا ۴۰ سال، ۱۰/۳ درصد ۴۱ تا ۵۰ سال، ۴/۸ درصد ۵۱ تا ۶۰ سال، ۱/۲ درصد ۶۱ سال و بالاتر دارای سکونت هستند. ۹/۱ درصد ۲ تا ۴ نفر، ۴۸/۴ درصد ۴ تا ۳ نفر، ۳۴/۱ درصد ۴ تا ۶ نفر، ۸/۳ درصد دارای ۶ نفر خانوار و بالاتر هستند.

۵. ۱. ۱. تحلیل شاخص سبک زندگی اجتماع محور

در این پژوهش سبک زندگی اجتماع محور با استفاده از شاخص‌های افزایش گروه‌های رسمی، افزایش سطح اعتماد ساکنان به نهادها، میزان مشارکت اجتماعی ساکنین در شهر، افزایش فرهنگ حفظ محیط زیست، گسترش مراودات اجتماعی، افزایش میزان بزهکاری و جرم و افزایش مراکز آموزشی به شرح ذیل مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است. جدول زیر وضعیت شاخص‌های فوق را نشان می‌دهد (جدول ۳).

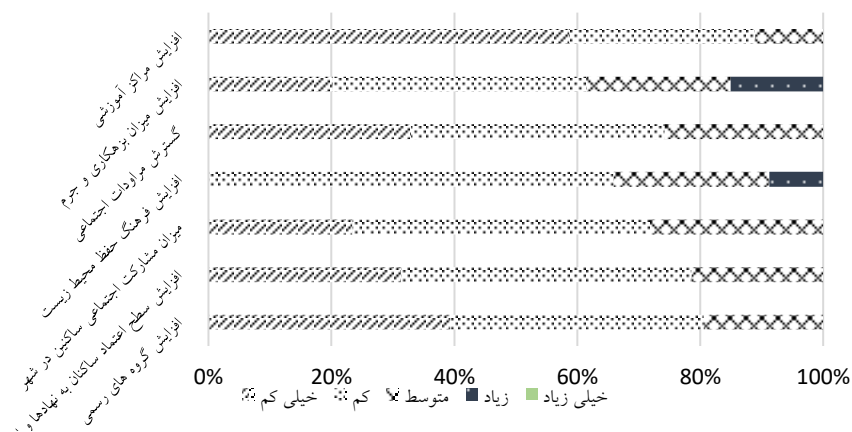
جدول ۳. فراوانی نظرات پاسخ‌گویان نسبت به هریک از گویه‌های سبک زندگی اجتماع محور

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

ردیف	گویه‌ها	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۱	افزایش گروه‌های رسمی	۹۹	۱۰۴	۴۹	۰	۰
۲	افزایش سطح اعتماد ساکنان به نهادها و ادارات	۷۹	۱۱۹	۵۴	۰	۰
۳	میزان مشارکت اجتماعی ساکنین در شهر	۵۹	۱۲۲	۷۱	۰	۰
۴	افزایش فرهنگ حفظ محیط زیست	۰	۱۶۶	۶۴	۲۲	۰
۵	گسترش مراودات اجتماعی	۸۳	۱۰۴	۶۵	۰	۰

ردیف	گویه‌ها	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۶	افزایش میزان بزهکاری و جرم	۵۱	۱۰۴	۵۹	۳۸	۰
۷	افزایش مراکز آموزشی	۱۴۸	۷۶	۲۸	۰	۰

تحلیل نتایج پاسخگویان نشان می‌دهد که بخش اعظم شاخص‌های مرتبط با سبک زندگی اجتماع‌محور تغییرات کم و یا خیلی کمی داشته‌اند و تعداد کمی از آنها (افزایش فرهنگ حفظ محیط زیست و افزایش میزان بزهکاری و جرم) تغییرات را در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. شکل ۴ بیانگر فراوانی هریک از گویه‌های سبک زندگی اجتماع‌محور است.

شکل ۲. نمودار فراوانی نظرات پاسخ‌گویان نسبت به هریک از گویه‌های اجتماع‌محور

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

جدول ۴ متوسط تغییرات شاخص‌های سبک زندگی اجتماع‌محور را از منظر پاسخ‌گویان نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌گردد از مجموع نظرات پاسخ‌دهندگان، ۲۹.۴ درصد تغییرات را

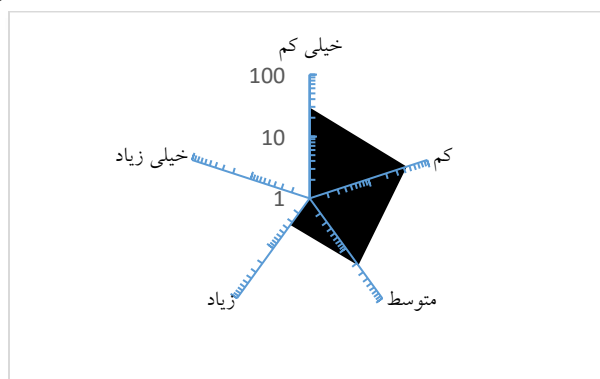
خیلی کم، ۴۵ درصد کم، ۲۲.۱ درصد متوسط و تنها ۳.۴ درصد تغییرات این شاخص‌ها را زیاد ارزیابی کرده‌اند (شکل ۳).

جدول ۴. متوسط ارزش شاخص‌های سبک زندگی اجتماع محور

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

گویه‌ها		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
سبک زندگی اجتماع محور	تعداد	۷۴.۱	۱۱۳.۵	۵۵.۷	۸.۵	۰
	درصد	۲۹.۴	۴۵.۱	۲۲.۱	۳.۴	۰

نمودار شکل شماره ۳ نشانگر متوسط ارزش شاخص‌های سبک زندگی اجتماع محور است.

شکل ۳. نمودار لگاریتمیک ارزش شاخص‌های سبک زندگی اجتماع محور از نظر پاسخ‌دهندگان

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

در گام بعدی برای به دست آوردن درصد متوسط تغییرات اتفاق افتاده در هر کدام از شاخص‌های سبک زندگی اجتماع محور ابتدا داده‌های کیفی جدول ۴ را به داده‌های کمی تبدیل کرده، سپس درصد متوسط تغییر هر یک از گویه‌ها محاسبه شد (جدول ۵).

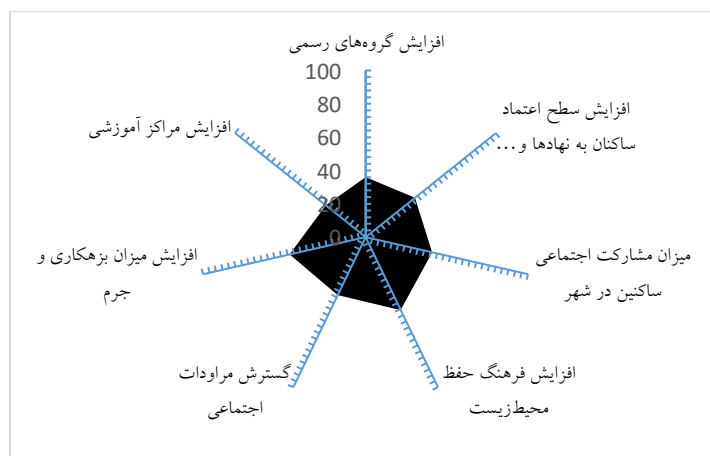
جدول ۵. متوسط تغییر هر گویه از نظر پاسخ‌دهندگان

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

ردیف	شاخص	متوسط تغییر (درصد)
۱	افزایش گروه‌های رسمی	۳۶
۲	افزایش سطح اعتماد ساکنان به نهادها و ادارات	۳۸
۳	میزان مشارکت اجتماعی ساکنین در شهر	۴۱
۴	افزایش فرهنگ حفظ محیط‌زیست	۴۸.۶
۵	گسترش مراودات اجتماعی	۳۸.۶
۶	افزایش میزان بزهکاری و جرم	۴۶.۷
۷	افزایش مراکز آموزشی	۳۰.۵
	میانگین تغییرات شاخص‌های سبک زندگی اجتماع‌محور	۳۹.۹

تجزیه و تحلیل نظرات پاسخ‌دهندگان منطقه مورد مطالعه نشان می‌دهد که متوسط تغییرات روی داده در شاخص‌های سبک زندگی اجتماع‌محور ۳۹.۹ درصد است. براساس داده‌های موجود در جدول فوق، افزایش فرهنگ حفظ محیط‌زیست (۴۸.۶٪)، افزایش میزان بزهکاری و جرم (۴۶.۷٪) و شاخص‌های میزان مشارکت اجتماعی ساکنین در شهر (۴۱٪)، به ترتیب بیشترین میزان تغییر و شاخص‌های افزایش سطح اعتماد ساکنان به نهادها و ادارات (۳۸٪)، افزایش گروه‌های رسمی (۳۶٪) و افزایش مراکز آموزشی (۳۰.۵٪)، به ترتیب کمترین تغییر را داشته‌اند.

نمودار شکل ۴ نشانگر متوسط تغییرات اتفاق افتاده در هر گویه شاخص سبک زندگی اجتماع‌محور از نظر پاسخ‌دهندگان است.

شکل ۴. نمودار متوسط تغییرات هر گویه از نظر پاسخ‌دهندگان

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

۵.۱.۲. تحلیل شاخص‌های سبک زندگی فراغت‌محور

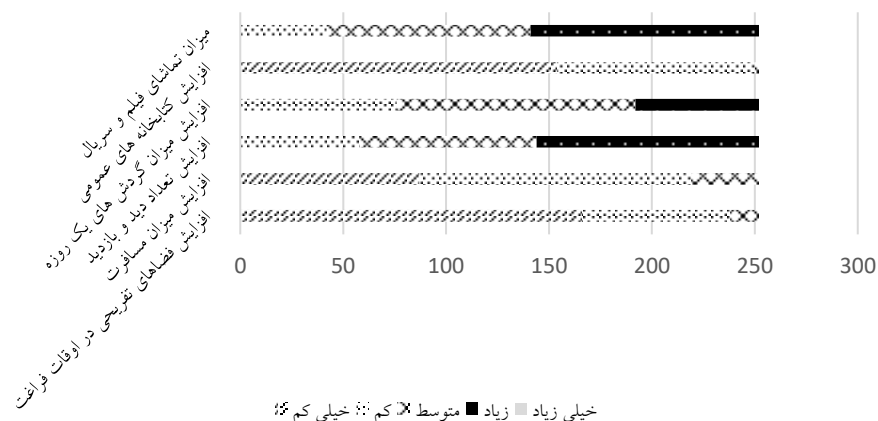
در این پژوهش سبک زندگی فراغت‌محور با استفاده از شاخص‌های افزایش فضاهای تفریحی در اوقات فراغت، افزایش میزان مسافرت، افزایش تعداد دیدوبازدید، افزایش میزان گردش‌های یک‌روزه، افزایش کتابخانه‌های عمومی و میزان تماشای فیلم و سریال به شرح ذیل مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است. جدول زیر وضعیت شاخص‌های فوق را نشان می‌دهد (جدول ۶).

جدول ۶. فراوانی نظرات پاسخ‌گویان نسبت به هریک از گویه‌های سبک زندگی فراغت‌محور

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

ردیف	گویه‌ها	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۱	افزایش فضاهای تفریحی در اوقات فراغت	۱۶۶	۷۲	۱۴	۰	۰
۲	افزایش میزان مسافرت	۸۷	۱۳۲	۳۳	۰	۰

ردیف	گویه‌ها	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۳	افزایش تعداد دید و بازدید	۰	۵۸	۸۶	۱۰۸	۰
۴	افزایش میزان گردش‌های یک‌روزه	۰	۷۶	۱۱۶	۶۰	۰
۵	افزایش کتابخانه‌های عمومی	۱۵۴	۹۶	۲	۰	۰
۶	میزان تماشای فیلم و سریال	۰	۴۲	۹۹	۱۱۱	۰

شکل شماره ۵. نمودار فراوانی نظرات پاسخ‌گویان نسبت به هریک از گویه‌های سبک زندگی فراغت‌محور

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

تحلیل نتایج پاسخگویان نشان می‌دهد که بخش اعظم شاخص‌های مرتبط با سبک زندگی فراغت‌محور تغییرات کم و یا خیلی کمی داشته‌اند و تعدادی از آنها (افزایش تعداد دید و بازدید، میزان تماشای سریال و فیلم و افزایش گردش‌های یک‌روزه) تغییرات را در حد متوسط و زیاد ارزیابی کرده‌اند. شکل ۵ بیانگر فراوانی هریک از گویه‌های سبک زندگی فراغت‌محور است.

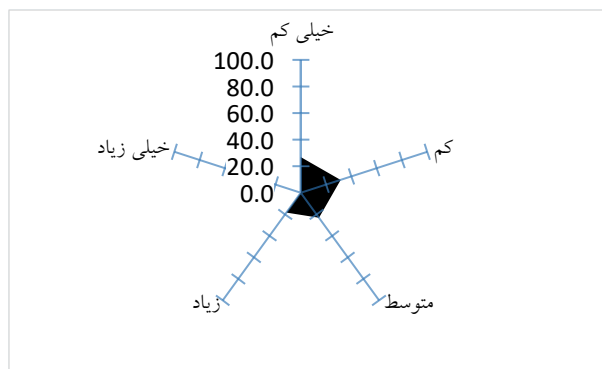
جدول ۷ متوسط تغییرات شاخص‌های سبک زندگی فراغت محور را از منظر پاسخ‌گویان نشان می‌دهد. همانطور که ملاحظه می‌گردد به‌طور متوسط از نظر ۸۱.۵ درصد ساکنین شهر تمرین میزان تغییرات در شاخص‌های سبک زندگی فراغت محور چندان زیاد نبوده است و تنها ۱۸.۵ درصد از جامعه پاسخ‌دهنده بر این باورند که میزان تغییرات در این حوزه بیشتر از سطح متوسط است (شکل ۶).

جدول ۷. متوسط ارزش شاخص‌های سبک زندگی فراغت محور

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

گویه‌ها		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
سبک زندگی فراغت محور	تعداد	۶۸	۸۰	۵۸	۴۶	۰
	درصد	۲۶.۹	۳۱.۵	۲۳.۱	۱۸.۵	۰

نمودار شکل شماره ۶ نشانگر متوسط ارزش شاخص‌های سبک زندگی فراغت محور است.

شکل ۶. نمودار لگاریتمیک ارزش شاخص‌های سبک زندگی فراغت محور از نظر پاسخ‌دهندگان

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

در گام بعدی برای به دست آوردن درصد متوسط تغییرات اتفاق افتاده در هر کدام از شاخص‌های سبک زندگی فراغت محور ابتدا داده‌های کیفی جدول ۶ را به داده‌های کمی تبدیل کرده، سپس درصد متوسط تغییر هریک از گویه‌ها محاسبه شد (جدول ۸).

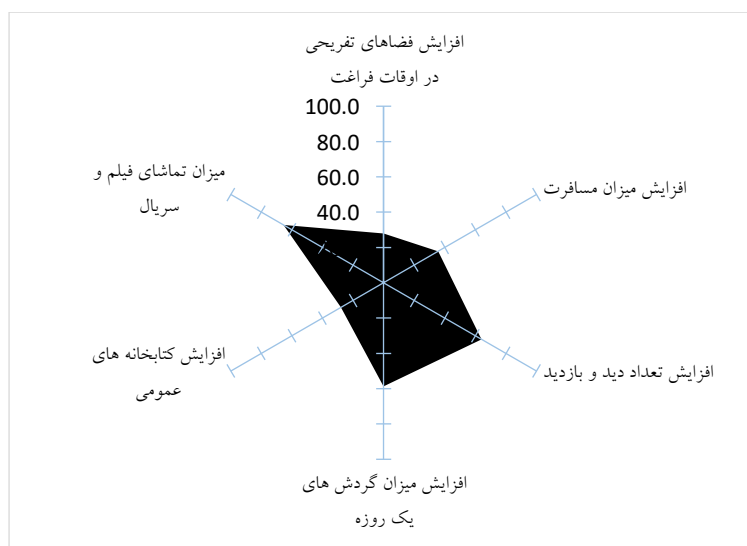
جدول ۸. متوسط تغییر هر گویه از نظر پاسخ‌دهندگان

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

ردیف	گویه‌ها	درصد تغییر (درصد)
۱	افزایش فضاهای تفریحی در اوقات فراغت	۲۷.۹
۲	افزایش میزان مسافرت	۳۵.۷
۳	افزایش تعداد دید و بازدید	۶۴
۴	افزایش میزان گردش‌های یک‌روزه	۵۸.۷
۵	افزایش کتابخانه‌های عمومی	۲۷.۹
۶	میزان تماشای فیلم و سریال	۶۵.۵
۷	میانگین سبک زندگی فراغت محور	۴۶.۶

تجزیه و تحلیل نظرات پاسخ‌دهندگان منطقه مورد مطالعه نشان می‌دهد که متوسط تغییرات روی داده در شاخص‌های سبک زندگی فراغت محور (۴۶.۶٪) است. براساس داده‌های موجود در جدول فوق، شاخص‌های میزان تماشای فیلم و سریال (۶۵.۵٪)، افزایش تعداد دید و بازدید (۶۴٪) و افزایش میزان گردش‌های یک‌روزه (۵۸.۷٪) به ترتیب بیشترین تغییر و شاخص‌های شاخص افزایش میزان مسافرت (۳۵.۷٪)، افزایش فضاهای تفریحی در اوقات فراغت (۲۷.۹٪) و افزایش کتابخانه‌های عمومی (۲۷.۹٪) به ترتیب کمترین تغییر را داشته‌اند.

شکل شماره ۷، میانگین تغییرات رخ داده در هر یک از گویه‌های شاخص سبک زندگی فراغت محور را بر اساس نظر پاسخ‌دهندگان نشان می‌دهد.

شکل ۷. نمودار متوسط تغییرات هر گویه از نظر پاسخ‌دهندگان

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

۲.۵. یافته‌های استنباطی

۲.۵.۱. تحلیل شاخص‌های پژوهش

به منظور بررسی مقایسه‌ای و تغییرات شاخص‌های پرسشنامه مربوطه در منطقه مورد مطالعه در مقاطع قبل و بعد از نقش‌پذیری از آزمون دوجمله‌ای (نسبت) استفاده شد. به این ترتیب مقادیر کم و خیلی کم به عنوان گروه یک و مقادیر متوسط، زیاد و خیلی زیاد به عنوان گروه دو در نظر گرفته شد. فرض صفر آزمون دوجمله‌ای به این صورت است که اگر رد نشود، نشان‌دهنده تغییر معنی‌دار است،

ولی رد شدن این آزمون می‌تواند دو تفسیر داشته باشد؛ یا فراوانی گروه یک زیاد است و یا فراوانی گروه دو. این مطلب با استفاده از آمار توصیفی و فراوانی مشاهده شده در هر گروه قابل بررسی است.

۵.۲.۱. شاخص اجتماع محور

برای تحلیل داده‌های شاخص سبک زندگی اجتماع محور از آزمون دوجمله‌ای (نسبت) استفاده شده است که نتایج این آزمون در جدول شماره ۹ آورده شده است. فرضیه شماره یک پژوهش: به نظر می‌رسد نقش‌پذیری روستا شهری بر شاخص‌های سبک زندگی اجتماع محور اثرگذار بوده است.

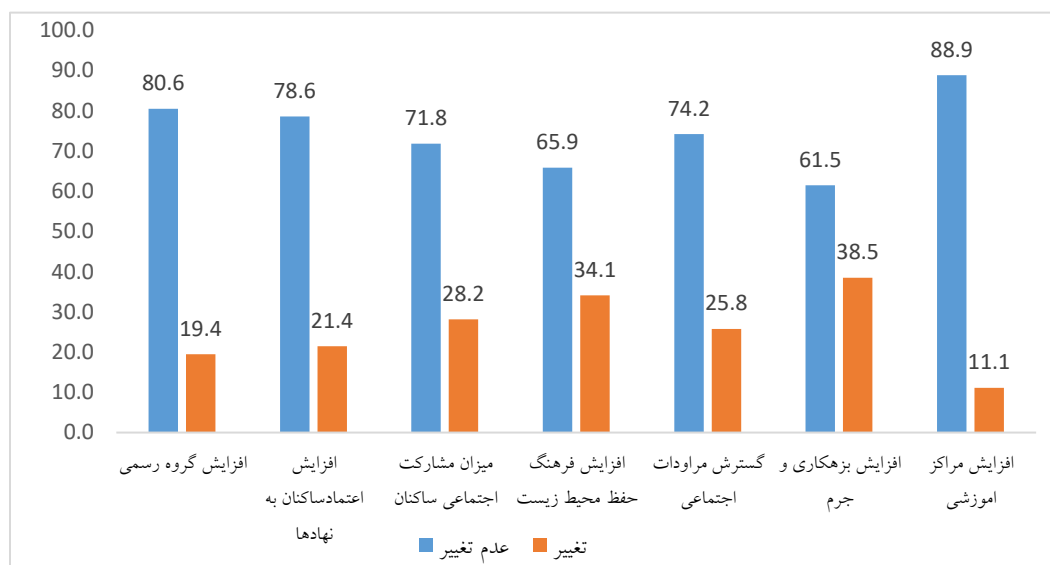
جدول ۹. یافته‌های شاخص اجتماع محور حاصل از آزمون دوجمله‌ای

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

Binomial Test					
مؤلفه‌ها	گروه‌ها	تعداد	Observed Prop	Test Prop	Xact Sig(2-tailed)
افزایش گروه‌های رسمی	گروه ۱	۲۰۳	۰.۸۱	۰.۵۰	۰.۰۰۰
	گروه ۲	۴۹	۰.۱۹		
سطح اعتماد به نهادها	گروه ۱	۱۹۸	۰.۷۹	۰.۵۰	۰.۰۰۰
	گروه ۲	۵۴	۰.۲۷		
میزان مشارکت اجتماعی	گروه ۱	۱۸۱	۰.۷۲	۰.۵۰	۰.۰۰۰
	گروه ۲	۷۱	۰.۲۸		
فرهنگ حفظ محیط زیست	گروه ۱	۱۶۶	۰.۶۶	۰.۵۰	۰.۰۰۰
	گروه ۲	۸۶	۰.۳۴		
گسترش مراودات اجتماعی	گروه ۱	۱۸۷	۰.۷۴	۰.۵۰	۰.۰۰۰
	گروه ۲	۶۵	۰.۲۶		
میزان بزهکاری و جرم	گروه ۱	۱۵۵	۰.۶۲	۰.۵۰	۰.۰۰۰

Binomial Test					
مؤلفه‌ها	گروه‌ها	تعداد	Observed Prop	Test Prop	Xact Sig(2-tailed)
مراکز آموزشی	گروه ۲	۹۷	۰.۳۸	۰.۵۰	۰.۰۰۰
	گروه ۱	۲۲۴	۰.۸۹		
	گروه ۲	۲۸	۰.۱۱		

نتایج آزمون دو جمله‌ای صورت گرفته درخصوص شاخص‌های سبک زندگی اجتماع محور (جدول ۹) نشان می‌دهد که در تمامی شاخص‌های افزایش گروه‌های رسمی، سطح اعتماد به نهادها، میزان مشارکت اجتماعی، فرهنگ حفظ محیط زیست، گسترش مراودات اجتماعی، میزان بزهکاری و جرم و افزایش مراکز آموزشی به دلیل یکسان نبودن فراوانی گروه‌های یک و دو با یکدیگر و اینکه سطح معنی‌داری آزمون درخصوص تمامی عوامل کوچکتر از ۰/۰۵ است، فرضیه H_0 (نسبت فراوانی بین دو گروه یکسان است) رد شده و فرضیه H_1 (نسبت فراوانی بین دو گروه یکسان نیست) پذیرفته می‌شود. پذیرش فرضیه H_1 دو تفسیر دارد؛ یا فراوانی گروه یک زیاد است و یا فراوانی گروه دو، که این امر هم در جدول و هم در نمودار نمایش داده شده است. چنانچه فراوانی گروه یک زیاد باشد به معنای این امر است که تغییر صورت نگرفته و یا در صورت تغییر نیز بسیار کم بوده که پاسخ‌دهندگان به عدم تغییر نظر دادند و چنانچه فراوانی گروه دو زیاد باشد به معنای این امر است که بنابر نظرات پاسخ‌دهندگان تغییر صورت گرفته است. مطابق شاخص میانگین نهایی، گروه یک با مقدار ۱۸۷/۷ فراوانی و گروه دو با مقدار ۶۴/۲ فراوانی می‌توان نتیجه گرفت که به عقیده پاسخ‌دهندگان به پرسش‌نامه شاخص‌های سبک زندگی اجتماع محور تغییراتی صورت گرفته ولی میزان این تغییرات کم و جزئی است. شکل ۸ نشانگر تغییرات و عدم تغییرات اتفاق افتاده در شاخص‌های سبک زندگی اجتماع محور است. بیشترین میزان تغییر در گویه افزایش بزهکاری و جرم و جنایت و کمترین میزان تغییر نیز در گویه افزایش تعداد مراکز آموزشی صورت گرفته است.

شکل ۸. نمودار حاصل از یافته‌های آزمون دوجمله‌ای

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

۵.۲.۱. شاخص فراغت محور

برای تحلیل داده‌های شاخص سبک زندگی فراغت محور از آزمون دوجمله‌ای (نسبت) استفاده شده است که نتایج این آزمون در جدول شماره ۱۰ آورده شده است. فرضیه شماره دو پژوهش: به نظر می‌رسد نقش‌پذیری روستا-شهری بر شاخص‌های سبک زندگی فراغت محور اثرگذار بوده است.

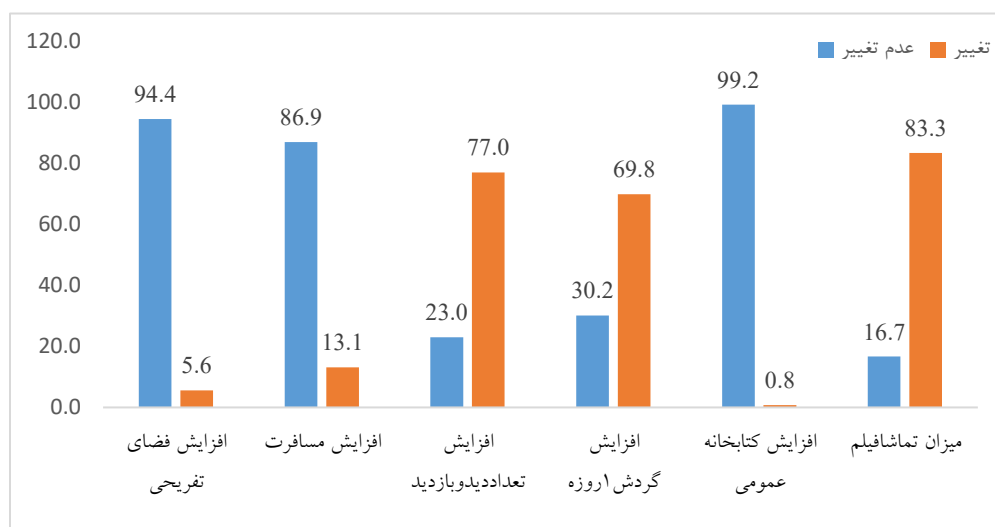
جدول ۱۰. یافته‌های شاخص فراغت‌محور حاصل از آزمون دوجمله‌ای

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

Binomial Test					
مؤلفه‌ها	گروه‌ها	تعداد	Observed Prop	Test Prop	Xact Sig(2-tailed)
افزایش فضاهای تفریحی در اوقات فراغت	گروه ۱	۲۳۸	۰.۹۴	۰.۵۰	۰.۰۰۰
	گروه ۲	۱۴	۰.۰۶		
افزایش میزان مسافرت	گروه ۱	۲۱۹	۰.۸۷	۰.۵۰	۰.۰۰۰
	گروه ۲	۳۳	۰.۱۳		
افزایش تعداد دید و بازدید	گروه ۱	۵۸	۰.۲۳	۰.۵۰	۰.۰۰۰
	گروه ۲	۱۹۴	۰.۷۷		
افزایش میزان گردش‌های یک‌روزه	گروه ۱	۷۶	۰.۳۰	۰.۵۰	۰.۰۰۰
	گروه ۲	۱۷۶	۰.۷۰		
افزایش کتابخانه‌های عمومی	گروه ۱	۲۵۰	۰.۹۹	۰.۵۰	۰.۰۰۰
	گروه ۲	۲	۰.۰۱		
میزان تماشای فیلم و سریال	گروه ۱	۴۲	۰.۱۷	۰.۵۰	۰.۰۰۰
	گروه ۲	۲۱۰	۰.۸۳		

نتایج آزمون دوجمله‌ای صورت گرفته درخصوص شاخص‌های سبک زندگی فراغت‌محور در جدول شماره ۱۰ نشان می‌دهد که در تمامی شاخص‌های افزایش فضاهای تفریحی در اوقات فراغت، افزایش میزان مسافرت، افزایش تعداد دید و بازدید، افزایش میزان گردش‌های یک‌روزه، افزایش کتابخانه‌های عمومی، میزان تماشای فیلم و سریال به دلیل یکسان نبودن فراوانی گروه‌های یک و دو با یکدیگر و اینکه سطح معناداری آزمون درخصوص تمامی عوامل کوچکتر از ۰/۰۵ است، فرضیه H_0 (نسبت فراوانی بین دو گروه یکسان است) رد شده و فرضیه H_1 (نسبت فراوانی بین دو گروه یکسان نیست) پذیرفته می‌شود. مطابق ردیف میانگین نهایی، گروه یک با مقدار ۱۴۷/۱ فراوانی و

گروه دو با مقدار ۸/۱۰۴ فراوانی می‌توان نتیجه گرفت که به عقیده پاسخ‌دهندگان به پرسش‌نامه شاخص‌های سبک زندگی فراغت‌محور تغییراتی صورت گرفته ولی میزان این تغییرات کم و جزئی است. نمودار شکل ۱۱ نشان‌گر تغییرات و عدم تغییرات اتفاق افتاده در شاخص‌های سبک زندگی فراغت‌محور است. بیشترین میزان تغییر در گویه افزایش میزان تماشای فیلم و سریال و کمترین

میزان تغییر در گویه افزایش کتابخانه‌های عمومی رخ داده است.

شکل ۹. یافته‌های فراغت‌محور حاصل از یافته‌های آزمون دوجمله‌ای

منبع: یافته‌های نویسندگان، ۱۴۰۳

۶. نتیجه‌گیری

بررسی پیشینه و ادبیات پژوهش و همچنین تحلیل اطلاعات پژوهش نشان داد که نقش‌پذیری روستا-شهری تأثیرات متفاوتی را در سبک زندگی ساکنان بر جای می‌گذارد؛ با تغییر نقش یک روستا به شهر بالطبع تغییرات بنیادین در منطقه رخ می‌دهد و این تغییرات نقش قابل توجهی را در شیوه

زندگی ساکنان منطقه ایفا می‌کند و چنانچه این تغییرات مثبت بوده و ادامه‌دار باشد، سبب کاهش مهاجرت ساکنان روستاهای اطراف شهرهای کوچک می‌شود؛ چراکه برای تأمین نیازهای خود به شهرهای کوچک نزدیک مراجعه می‌کنند. به‌طور کلی با ایجاد زمینه اشتغال در روستا-شهرها (شهرهای کوچک) و ایجاد مراکز بهداشتی و درمانی، ایجاد کتابخانه‌های عمومی، ایجاد فضاهای مناسب عمومی چندی دیگر از عوامل می‌توان از مهاجرت روستاییان اطراف شهرهای کوچک و ساکنان شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ و مراکز استان‌ها تا حد زیادی جلوگیری کرد که سیاست تغییر نقش روستاها به شهرها باهدف جلوگیری از مهاجرت به شهرهای بزرگ تدوین شده است. با توجه به بررسی‌های صورت گرفته و نظرات ساکنان بومی منطقه مورد مطالعه در پرسش‌نامه‌ها و تحلیل آن‌ها در قسمت شاخص (اجتماع محور) گویه افزایش گروه‌های رسمی ۳۶ درصد، افزایش سطح اعتماد ساکنان به نهادها ۳۸ درصد، میزان مشارکت اجتماعی ساکنین در شهر ۴۱ درصد، افزایش فرهنگ حفظ محیط زیست ۴۸.۶ درصد، گسترش مراودات اجتماعی ۳۸.۶ درصد، افزایش میزان بزهکاری ۴۶.۷ درصد، افزایش مراکز آموزشی ۳۰.۵ درصد تغییر یافته است و به‌طور متوسط میزان تغییر در زمینه شاخص اجتماع محور براساس نظرات پاسخ‌دهندگان ۳۹.۹ درصد است که درصد کم تغییر سبب نارضایتی ساکنان منطقه مورد مطالعه شده است. در زمینه مشارکت و مراکز آموزشی درصد تغییر کم بوده؛ با این تفسیر که برای مطلوبیت برنامه‌های صورت گرفته در هر منطقه‌ای به‌خصوص مناطق کوچک نیازمند مشارکت اجتماعی ساکنان هستیم. در قسمت شاخص (فراغت محور) گویه افزایش فضاهای تفریحی ۲۷.۹ درصد، افزایش میزان مسافرت ۳۵.۷ درصد، افزایش تعداد دیدوبازدید ۶۴ درصد، افزایش میزان گردش‌های یک‌روزه ۵۸.۷ درصد، افزایش کتابخانه‌های عمومی ۲۷.۹ درصد، میزان تماشای فیلم و سریال ۶۵.۵ درصد تغییر یافته‌اند و به‌طور متوسط میزان تغییر در زمینه شاخص فراغت محور براساس نظرات پاسخ‌دهندگان ۴۶.۶ درصد است که درصد کم تغییر سبب نارضایتی ساکنان منطقه مورد مطالعه شده است؛ درحالی‌که با افزایش فضاهای تفریحی و زمینه‌های

جذب گردشگر در منطقه مورد مطالعه که منطقه‌ای با آب و هوای معتدل در دامنه کوهستان سبلان قرار گرفته است و مکان‌های تاریخی و تفریحی مناسب گردشگری دارد، لیکن نیازمند رسیدگی و برنامه‌ریزی مطلوب و تبلیغات رسانه‌ای برای شناخت همگان است.

۷. پیشنهادها

با توجه به نتایج این مقاله پیشنهادهایی در قالب جدول شماره (۱۱) ارائه می‌شود:

جدول ۱۱. پیشنهادها و راهکارهای منتج از پژوهش

ردیف	حوزه پیشنهادی	پیشنهادها
۱	سبک زندگی اجتماع محور	ایجاد بسترهای مناسب جهت همکاری ساکنان بومی
		بهبود فرهنگ حفظ محیط زیست با آموزش شهروندان
		افزایش مراکز آموزشی در شهر
۲	سبک زندگی فراغت محور	ایجاد فضاهای مناسب جهت تفریح ساکنان
		ایجاد زمینه‌های مناسب جهت جذب گردشگر
		ساخت کتابخانه‌های عمومی

کتابنامه

۱. آسابرگر، آ. (۱۳۸۳). روش‌های تحلیل رسانه‌ها. (پ. اجالالی، ترجمه). تهران: انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها.
۲. آگهی، ح؛ بینائیان، ا؛ و فتاحی، ص. (۱۳۹۶). بررسی موانع فردی و خانوادگی مشارکت زنان در امور سیاسی و اجتماعی روستا (مورد مطالعه: شهرستان هرسین دهستان شیراز). فصلنامه راهبردهای توسعه روستایی، ۱(۱۳)، ۲۱-۳۹.
۳. ابن خلدون، ع. (۱۳۷۳). مقدمه ابن خلدون (۲ جلدی). (م. پروین گنابادی، ترجمه). تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

۴. ابراهیم آبادی، ح. (۱۳۹۲). رویکردی میان‌رشته‌ای بر سبک زندگی، با نگاه جامعه ایرانی. *فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی*، ۵(۴)، ۳۳-۵۵.
۵. افتخاری، ر؛ بدری، س؛ پایدار، ا؛ و سواد، ع. (۱۳۹۳). تحلیل ادراکات روستاییان از پیشرفت زندگی و ابعاد و موانع آن (مطالعه موردی: روستای دوساری دشت جیرفت). *فصلنامه پژوهش‌های روستایی*، ۲(۱۰)، ۷۳-۵۱.
۶. ایزدی خرامه، ح. (۱۳۸۰). *تبدیل روستا به شهر و نقش آن در توسعه روستایی (مورد مطالعه: استان فارس)*. رساله دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی. دانشگاه تربیت مدرس، تهران.
۷. ازکیا، م؛ و حسینی‌رودبار، ک. (۱۳۸۹). بررسی تغییرات سبک زندگی در جامعه روستایی ایران. *فصلنامه جامعه‌شناسی معاصر*، ۱(۳)، ۵۸-۵.
۸. بازاریار، ف؛ عبدالهیان، ح؛ آزادارمکی، ت؛ و نوابخش، م. (۱۴۰۰). مطالعه بازنمایی سبک زندگی زنان ایرانی در آگهی‌های تبلیغاتی مجلات خانوادگی. *فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات*، ۱۷(۶۲)، ۴۹-۲۷.
۹. پاکاک، ر. (۲۰۰۲). مصرف. (خ. صابری، ترجمه). تهران: انتشارات شیرازه.
۱۰. بذرافشان، ج؛ و رفیعی، ع. (۱۳۹۲). بررسی تأثیر فضای مجازی بر هویت جوانان روستایی (مطالعه موردی: دهستان بالارخ تربت حیدریه). *مطالعات روان‌شناسی تربیتی*، ۵(۱۷)، ۲۲-۲.
۱۱. بوردیو، پ. (۱۳۸۴). *اشکال سرمایه، سرمایه اجتماعی، اعتماد، دموکراسی و توسعه*. چاپ اول. (ک). تاج‌بخش، ویرایش؛ ا. خاکباز؛ ح. پویان، ترجمه). تهران: نشر شیرازه.
۱۲. تاج‌بخش، غ؛ و گودرزی، ف. (۱۴۰۲). تأثیر سبک زندگی بر مؤلفه‌های هویتی جوانان استان آذربایجان غربی. *فصلنامه مطالعات راهبردی ورزش و جوانان*، ۱۶(۶۲)، ۵۲۴-۵۰۷.
۱۳. جمالی، ع؛ و نعمت‌اللهی، س. (۱۴۰۰). بررسی و ارزیابی نقش شهروندان و مشارکت اجتماعی آنان در دستیابی به اهداف توسعه پایدار شهری (نمونه‌موردی: شهر تبریز). *فصلنامه علمی سیاست‌گذاری محیط شهری*، ۳(۱)، ۹۵-۱۰۱.

۱۴. حجاریان، ا؛ و دالوندی، س. (۱۴۰۰). تبیین اثرات پاندمی کرونا بر میزان زیست‌پذیری (مورد مطالعه: مناطق روستایی شهرستان زاهدان). *پایدار، توسعه و محیط زیست*، ۲(۴)، ۳۵-۴۹.
۱۵. خراسانی، م. ا؛ و رضوانی، م. ر. (۱۳۹۲). شناخت و تحلیل تفاوت زیست‌پذیری روستاهای پیرامون شهری در شهرستان ورامین. *فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی*، ۴(۲)، ۵۵-۷۴.
۱۶. خورشیدی، ز؛ گلوچه، ر؛ حبیب‌پورگتایی، ک؛ و کرم‌پور، ر. (۱۳۹۷). بررسی عامل‌های سبک زندگی در خانواده‌های روستایی با مطالعه‌ای در بین خانواده‌های روستایی شهرستان بستان‌آباد استان آذربایجان شرقی. *مجله مطالعات جامعه‌شناسی*، ۱۲(۳۸)، ۱۱۹-۱۳۷.
۱۷. ذکایی، م. س. (۱۳۹۱). مصرف و سبک زندگی: رویکردها، مسائل و آسیب‌ها. *فصلنامه رسانه*، ۵(۲۵)، ۵-۳۴.
۱۸. ربیعی، ح؛ و تک‌روستا، م. (۱۴۰۰). بررسی و تبیین تأثیرات کرونا بر اقتصاد مناطق روستایی، نمونه‌موردی: روستای اشکور علیا. *فصلنامه آمایش سیاسی فضا*، ۳(۳)، ۱۶۲-۱۴۸.
۱۹. رفعت‌جاء، م. (۱۳۹۰). فراغت و ارزش‌های فرهنگی. *فصلنامه تحقیقات فرهنگی*، ۴(۱)، ۱۹۰-۱۵۱.
۲۰. رهنما، م. ر؛ قنبری، م؛ محمدی‌حمیدی، س؛ و حسینی، س. م. (۱۳۹۸). ارزیابی و سنجش زیست‌پذیری شهری در کلان‌شهر اهواز. *فصلنامه شهر پایدار*، ۲(۲)، ۱۷-۱.
۲۱. رومیانی، ا؛ غیاثی، ج؛ و اصغری، ا. (۱۳۹۷). کاربرد فناوری در تقویت روابط شهر و روستا (منطقه مورد مطالعه: زنجان و روستاهای پیرامون). *فصلنامه مطالعات ساختار و کارکرد شهری*، ۵(۱۷)، ۶۸-۴۶.
۲۲. زارع، ب؛ و فلاح، م. (۱۳۹۱). بررسی سبک زندگی جوانان در شهر تهران و عوامل مؤثر بر آن. *فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران*، ۵(۴)، ۵۷-۱۰۵.
۲۳. زمیل، گ؛ و علی‌آبادی، ی. (۱۳۷۲). کلان‌شهر و حیات ذهنی. *فصلنامه علوم اجتماعی*، ۳(۴)، ۶۶-۵۳.
۲۴. شاطریان، م؛ صلاحی، گ؛ گنجی‌پور، م؛ و اشنویی، ا. (۱۳۹۵). تبیین پیامدهای اجتماعی تبدیل نقاط روستایی به شهر، مطالعه‌موردی: شهرهای نیاسر، بزرک، سفیدشهر و مشکات در ناحیه کاشان. *فصلنامه فضای جغرافیایی دانشگاه آزاد اهر*، ۳(۵۵)، ۶۴-۴۵.

۲۵. شکری، م؛ و عباس‌زاده، م. (۱۳۹۲). مقایسه سبک زندگی مصرفی در میان دو گروه زنان شاغل و زنان خانه‌دار در شهر میانه. *فصلنامه مطالعات جامعه‌شناسی*، ۵(۱۶)، ۵۷-۷۰.
۲۶. شهرکی‌زنگنه، س. (۱۳۹۲). فرآیند تبدیل نقاط روستایی به شهر در مقیاس ملی و پیدایش پدیده خام‌شهرها. *فصلنامه پژوهش‌های روستایی*، ۴(۳)، ۵۵۷-۵۳۵.
۲۷. صابر، ا؛ خاتون‌آبادی، ا؛ و ابراهیمی، م. ص. (۱۳۹۴). بررسی پیامدهای اقتصادی و اجتماعی تبدیل روستا به شهر (مطالعه موردی: روستا-شهر حسن‌آباد، شهرستان اقلید). *فصلنامه برنامه‌ریزی و مطالعات شهری*، ۳(۱۰)، تابستان ۱۳۹۴، ۲۸-۱۱.
۲۸. صادقی‌قمشلو، ف؛ امینی‌فسخودی، ع؛ و هدایت‌الله، ن. (۱۳۹۲). *ارزیابی و تحلیل پیامدهای تبدیل روستا به شهر (مطالعه موردی: شهرستان‌های جنوب اصفهان)*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه اصفهان.
۲۹. صالح‌آبادی، ا؛ و سلیمی‌امان‌آبادی، م. (۱۳۹۲). بررسی رابطه سبک زندگی جوانان و فعالیت فراغت در شهر شیران. *کنگره ملی اوقات فراغت و سبک زندگی جوانان*، ۳(۱۵)، ۵۹۵-۵۸۱.
۳۰. عنابستانی، ع؛ و جوانشیری، م. (۱۳۹۴). مکان‌یابی بهینه فضاهای آموزشی در سکونتگاه‌های روستایی (مطالعه موردی: نقاط روستایی شهرستان خواف). *فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری-منطقه‌ای*، ۵(۱۶)، ۹۱-۱۱۰.
۳۱. فتاحی، ه؛ حقیقتیان، م؛ و هاشمیان‌فر، س. (۱۳۹۸). بررسی عوامل اجتماعی-فرهنگی مرتبط با سبک زندگی سلامت‌محور جوانان شهر اصفهان. *فصلنامه مطالعات توسعه اجتماعی ایران*، ۲(۱)، ۱۷۲-۱۵۹.
۳۲. فتحی، س؛ و فدوی، ج. (۱۳۹۰). بررسی وضعیت مشارکت اجتماعی شهروندان در نواحی منطقه ۵ شهر تهران. *فصلنامه مطالعات مدیریت شهری*، ۳(۷)، ۱۰۹-۹۴.
۳۳. فتحی، س؛ و مختارپور، م. (۱۳۹۳). بررسی نقش و تأثیر رسانه‌های نوین تصویری در تغییر سبک زندگی (مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه علوم و تحقیقات تهران). *فصلنامه مطالعات توسعه اجتماعی ایران*، ۶(۲)، بهار ۱۳۹۳، ۸۲-۶۵.

۳۴. فکوهی، ن.؛ انصاری مهابادی، ف. (۱۳۸۲). اوقات فراغت و شکل‌گیری شخصیت فرهنگی (نمونه موردی دو دبیرستان دخترانه شهر تهران). *فصلنامه نامه انسان‌شناسی*، ۲(۴)، ۶۱-۸۹.
۳۵. کرمی‌دهکردی، م؛ و میانی، ع. (۱۴۰۰). ژرف‌نگری کیفی چالش‌های معیشت پایدار مناطق روستایی با استفاده از نرم‌افزار Atlas-ti مورد مطالعه: روستاهای شمالی شهرستان اندر، استان غربی در کشور افغانستان). *فصلنامه برنامه‌ریزی و آمایش فضا*، ۲۵(۳)، ۱۲۵-۱۲۰.
۳۶. گیدنز، آ. (۱۳۸۲). *مبانی جامعه‌شناسی*. (م. صبوری، ترجمه). تهران: نشر نی.
۳۷. مرکز آمار ایران. (۱۳۹۵). *سرشماری عمومی نفوس و مسکن*.
۳۸. مظلومیان، س؛ و خاجو، ک. (۱۳۹۴). آموزش تغییر سبک زندگی در حفظ محیط زیست و منابع طبیعی. دومین همایش ملی صیانت از منابع طبیعی و محیط زیست (مقاله کنفرانسی. دانشگاه محقق اردبیلی اردبیل).
۳۹. مهدوی‌کنی، م. ح. (۱۳۸۷). مفهوم سبک زندگی و گستره آن در علوم اجتماعی. *فصلنامه تحقیقات فرهنگی*، ۱(۱)، ۴۵-۲۲.
۴۰. میجلی، ج. (۱۳۹۸). *توسعه اجتماعی، نظریه و اقدام*. (س.ا. فیروزآبادی؛ ح. دباغی، ترجمه). تهران: انتشارات علمی فرهنگی.
۴۱. نجارزاده، م. (۱۳۹۱). بررسی تفاوت‌های سبک زندگی گروه‌های شهری و روستایی در ارتباط با جهانی شدن فرهنگی (مورد مطالعه: اصفهان و روستاهای آن)، *فصلنامه جامعه‌شناسی کاربردی*، ۲۳(۲۰)، ۱۶۴-۱۴۳.
۴۲. نیکدل، ن؛ شهماری‌اردجانی، ر؛ حسنی‌مهر، س. ص؛ و اصغری، ح. (۱۴۰۱). تحلیل زیست‌پذیری سکونتگاه‌های روستایی شهرستان صومعه‌سرا. *فصلنامه مهندسی جغرافیایی سرزمین*، ۶(۱۲)، ۲۷۶-۲۶۱.
۴۳. ویسی، ا؛ امان‌پور، س؛ حسینی، س؛ و جوهری، ص. (۱۳۹۳). نقش تبلیغات در توسعه گردشگری روستایی (مورد مطالعه: روستای میمند استان کرمان). *اولین همایش بین‌المللی علمی-راهبردی توسعه گردشگری، مشهد*، ص ۲۵.
۴۴. ویل، آ، (۲۰۰۱). *فراغت، فرهنگ و سبک زندگی*. (م. قاسمی پاکرو، ترجمه). تهران: آسان نشر.

۴۵. وبلن، ت. (۲۰۰۷). *نظریه طبقه تن‌آسا*. (ا. فرهنگ، ترجمه). تهران: نشرنی.
۴۶. یاری حصار، ا؛ حیدری، و؛ و نارینی، ر. (۱۳۹۵). مطالعه تغییر سبک زندگی و اثرات و پیامدهای آن بر تولید و توسعه روستایی (مطالعه موردی: روستاهای شهرستان اردبیل). *مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران*، ۹(۱)، ۸۶-۶۹.
۴۷. یوسف‌نیا، م؛ و حقیقتیان، م. (۱۳۹۵). بررسی عوامل مؤثر بر سبک زندگی در نواحی روستایی ایران (مطالعه موردی: نواحی روستایی شهرستان‌های خواف و رشتخوار). *مجله پژوهش و برنامه‌ریزی روستایی*، ۳(۴)، ۵۹-۴۷.
۴۸. یوسف‌نیا، م؛ مهاجرانی، ع؛ و حقیقتیان، م. (۱۳۹۴). بررسی عوامل اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی مؤثر بر سبک زندگی ساکنان روستاهای تبدیل شده به شهر (مطالعه موردی شهرستان‌های خواف و رشتخوار در استان خراسان رضوی). *فصلنامه مطالعات فرهنگی و اجتماعی خراسان*، ۱۰(۲)، ۱۶۵-۱۴۳.
49. Adler, A. (1956). *The individual psychology of Alfred Adler: A systematic presentation in selections from his writings*. (H. L. Ansbacher & R. R. Ansbacher, Eds.). New York, NY: Basic Books.
50. Anderson, W. T., & Golden, L. L. (1984). Lifestyle and Psychographics: A Critical Review and Recommendation. In T. C. Kinnear (Ed.), *Advances in Consumer Research* (Vol. 11, pp. 405-411). Provo, UT: Association for Consumer Research.
51. Aspalter, C., & Sing, S. (2008). Debating social development: An introduction. In S. Sing & C. Aspalter (Eds.). *Social development: Issues, challenges and strategies* (pp. 1-22). New Delhi, India: Macmillan.
52. Bryant, L. S. (2006). *Community Foundations: The Asset-based Development of an Australian Community Organization as a Foundation Source for Sustainable Community Development*. Australia: RMIT University, School of Management.
53. Chaney, D. (1996). *Lifestyle*. London: Routledge.
54. Hung, W., Chen, S., & Nguyen, L. T. (2020). Corporate social responsibility and organizational resilience to COVID-19 Crisis: An Empirical Study of Chinese Firms. *Sustainability*, 12(21), 8970. doi:10.3390/su12218970.
55. Kraemer, M. U. G., Yang, C. H., Gutierrez, B., Wu, C. H., Klein, B., Pigott, D. M., ... & Hay, S. I. (2020). The effect of human mobility and control measures on the COVID-19 epidemic in China. *Science*, 368(6490), 493-497.

-
56. Ligale, A. N. (1982). *The Role of Small and Intermediate Cities in National Development in Africa*. Nagoya, Japan: UNCRD.
57. McKee, J. B. (1969). *Introduction to Sociology*. New York: Holt, Rinehart & Winston Inc.
58. Phillips, R., & Pittman, R. H. (2009). *An Introduction to Community Development*. London: Routledge.